

Ascomyceten project

HET ASCOMYCETENPROJECT ANNO NU

Najaar 2010, Cristella-weekend in Bergen (N.-H.), laat in de avond, pilsje en wijn op tafel. Waar praat je dan over? Inderdaad, ascomyceten. Het verhaal over de geboorte van het Ascomycetenproject is al eens verteld (Coolia 55(4): 205–206); we komen nu met een update.

Iedereen die wel eens een paddenstoel serieus heeft proberen te determineren weet dat dat eigenlijk onbegonnen werk is, mission impossible. Maar sommige soortengroepen zijn onmogelijker dan andere, en de ascomyceten vormen het voorbeeld bij uitstek. Indertijd, najaar 2010, was er geen moderne, algemene determinatieliteratuur voor ascomyceten. Alle beschikbare sleutels waren verouderd en/of nauwelijks verkrijgbaar, de overige literatuur was versnipperd, en tegelijkertijd tuimelden de nieuwe ontwikkelingen in de systematiek over elkaar heen. Ondanks al die somberheid besloot een aantal in ascomyceten geïnteresseerde NMV-leden toen toch om te proberen de beschikbare informatie bijeen te brengen, en in de vorm van sleutels tot de genera te publiceren. We wisten niet waar we aan begonnen; Sisyphus had een luizenleven. Toch kunnen we, bijna 8 jaar na aanvang, een bescheiden mijlpaal melden: alle geplande genera-sleutels zijn nu beschikbaar.

Iedereen kan de sleutels downloaden, vanaf onze onvolprezen webstek: Ga naar www.mycologen.nl, en klik op de thuispagina op het icoon van het Ascomycetenproject. De Start sleutel leidt je naar een van de hoofdgroepen, die soms weer onderverdeeld zijn in subgroepen. Voor al die (sub-)groepen vind je iets verder op de pagina een link naar de betreffende sleutel. We realiseren ons dat je met een sleutel tot de genera nog geen soorten kunt determineren. Maar Verspreidingsatlas.nl is er ook nog. Als je eenmaal weet in welk genus je soort gezocht moet worden, dan kun je op Verspreidingsatlas.nl in veel gevallen de in Nederland voorkomende soorten opzoeken en daar ook literatuurverwijzingen vinden waarmee soorten gedetermineerd kunnen worden. In onze pyrenomycetensleutels zijn bovendien ook literatuurverwijzingen opgenomen.

Is het Ascomycetenproject daarmee afgesloten? Nee, verre van dat. Vergeleken met 2010 is de situatie wat betreft determinatieliteratuur nauwelijks verbeterd. Hoewel er voor beperkte groepen uitstekende sleutels beschikbaar zijn gekomen, is er nog steeds niets nieuws te melden op het gebied van algemene determinatiewerken. Veranderingen in de taxonomie volgen elkaar, vooral bij de pyrenomyceten en de inoperculate schijfzwammen, sneller op dan ooit tevoren. Sleutels zijn dan ook verouderd op het moment dat je ze opschrijft. Dit is zoals het is (en waarschijnlijk de komende tientallen jaren zal blijven), het is geen reden om dan maar niks te doen.

We hopen dat onze sleutels goed gebruikt zullen worden, en dat jullie ons feedback geven. Boven alle deelsleutels staat de naam van de bewerker(s), en we staan open voor suggesties voor verbetering. We zijn van plan te blijven werken aan verdere updates van de sleutels, maar ook wij ontkomen niet aan de begrenzing van 24 uur per dag. Extra hulp is dan ook van harte welkom. Heb je speciale interesse in een bepaalde groep ascomyceten, en zou je wel eens tijd willen steken in het opstellen van een sleutel? Heb je zin om bij te dragen aan illustratieve tekeningen (zoals ze nu bij slechts een deel van de pyrenomyceten staan)? Neem met ons contact op!

Nico Dam (namens de medewerkers aan het Ascomycetenproject)

FLORADAG ZATERDAG 14 APRIL 2018 IN “DE KONINGSHOF” IN DOORN

Evenals vorig jaar wordt de Floradag gehouden in Doorn, in zalencomplex “Koningshof”, Kerkplein 1, 3941 HV Doorn, www.koningshofdoorn.nl. Het thema van deze dag is ‘interactie van paddenstoelen met andere organismen’. Er komen binnen- en buitenlandse experts aan het woord die uitleg geven over de interactie tussen diverse groepen van zwammen en planten of dieren. Wij nodigen u van harte uit deze dag bij te wonen. De zaal is open vanaf 10.00 uur, het programma begint om 10.30 uur en eindigt om 16.00 uur. Koffie en thee is in de ontvangstruimte te koop. U kunt uw eigen lunchpakket meenemen.

10.00	Zaal open
10.30	Opening
10.35 – 11.05	Thom Kuyper: Hoe scherp is het onderscheid tussen saprotrofe en ectomycorrhizavormende paddenstoelen?
11.05 – 12.05	Mélanie Roy: Mycoheterotrophy and mixotrophy
12.05 – 12.45	Jorinde Nuytinck: De evolutie van ectomycorrhizavormende paddenstoelen en hun gastheren.
12.45 – 14.15	Pauze
14.15 – 15.15	Duur Aanen: De evolutie en ecologie van schimmelkwekende termieten
15.15 – 15.55	Aad Termorshuizen: Plantenpathogene schimmels en hun waardplanten
15.55 – 16.00	Afsluiting

Bereikbaarheid “Koningshof” in Doorn

Openbaar vervoer: Het beste reist u per trein naar station Driebergen-Zeist en daarna met de bus naar Doorn. U stapt uit bij de bushalte ‘centrum’, pal voor “Koningshof”.

Auto: Gratis parkeren in de parkeergarage* onder het “Cultuurhuis”. Navigatiesysteem: Kerkplein 1, Doorn (ingang garage is aan de achterzijde van het gebouw). U loopt in oostelijke richting naar de “Koningshof”, tegenover de “Maartenskerk”.

1. Komt u over de N225, uit de richting Utrecht via Driebergen? Ga dan in Doorn vóór het “Cultuurhuis” rechts het Raadhuisplein op.

2. Komt u over de N225 uit de richting Amerongen of Leersum? Ga dan bij de verkeerslichten in Doorn rechtdoor. Daarna de eerste weg links het Raadhuisplein op, direct na het “Cultuurhuis”.

3. Komt u via de N227 uit de richting Amersfoort of Utrecht via Maarn? Ga dan bij de verkeerslichten in Doorn rechtsaf. Daarna de eerste weg links het Raadhuisplein op, direct na het “Cultuurhuis”.

4. Komt u uit de richting Wijk bij Duurstede? Ga dan bij de verkeerslichten linksaf. Daarna de eerste weg links het Raadhuisplein op, direct na het “Cultuurhuis”.

** In geval de parkeergarage vol is (160 parkeerplaatsen), is er een betaalde parkeergelegenheid (€ 5, per dag) bij “Huis Doorn” Navigatiesysteem: Langbroekerweg 10, Doorn. Ga vanaf de parkeergarage van “Het Cultuurhuis” rechtsaf de N225 op, bij de stoplichten rechtsaf. Aan de rechterkant is na ± 300 meter het parkeerterrein van “Huis Doorn”.*

110 JAAR NMV

Dit jaar bestaat de NMV 110 jaar. In de herfst zijn er enkele jubileumactiviteiten. Noteer deze alvast; nadere informatie volgt in komende Coolia's en op onze webstek.

- September/oktober: Jubileumexcursie Kroondomein 't Loo (datum volgt).
- 29 september: Paddenstoelen Big Day Meijendel en omgeving, in het kader van het 5000-soortenjaar Nationaal Park Hollands Duin (in oprichting).
- 17 november: Jubileumsymposium te Doorn.

TALENTEN GEZOCHT VOOR PR, NATUURBERICHTEN EN PENNINGMEESTERSCHAP

Op de ALV is onze PR-coördinator, Martijn Oud, afgetreden. We hebben in zijn plaats nog geen nieuw bestuurslid kunnen vinden. Dat betekent, dat de PR blijft liggen. We zoeken een of meer personen die het leuk vinden om deze PR-zaken op te pakken. Het gaat om coördinatie en vooral ook om bemensing van een kraampje, ongeveer 5 tot 7 keer per jaar.

Op de ALV is besloten een groepje te vormen waarvan de leden af en toe een Natuurbericht schrijven, op de site NatureToday. Wie dat graag wil gaan doen, kan deelnemen aan een workshop over het schrijven van berichten, voor NatureToday en voor andere media.

In 2019 treedt onze penningmeester André Houter reglementair af en is dan niet herkiesbaar. We zijn daarom op zoek naar een nieuwe penningmeester en willen haar of hem graag ook van te voren inwerken.

Graag aanmelden bij de secretaris, Alfons Vaessen nmv@mycologen.nl

COOL & VAN DER LEK-PRIJS

Volgens traditie wordt elke twee jaar de Cool & Van der Lek-prijs uitgereikt aan personen die een bijzondere prestatie voor de vereniging hebben verricht, ofwel een belangrijke publicatie hebben doen verschijnen. Laatstgenoemd criterium is voor 2019 weer aan de orde. Daartoe wordt een commissie samengesteld die iemand voor de prijs zal voordragen.

Daarmee is echter niet gezegd dat u geen stem in het kapittel hebt, want nomineren mag. De commissie zal vervolgens die nominaties mee in overweging nemen. Weet u dus iemand die voor de prijs in aanmerking zou kunnen komen? Stuur dan een berichtje naar:

A. Houter, penningmeester@mycologen.nl en we zullen zien!

INTRODUCTIEDAG VOOR NIEUWE LEDEN EN BEGINNERS

Het bestuur van de NMV nodigt nieuwe leden en beginners (personen die zich beginner voelen) uit voor het bijwonen van de Introductiedag op zaterdag 7 april 2018 in het Belmonte Arboretum in Wageningen.

Deze dag is bedoeld voor een wederzijdse kennismaking: wij willen onze nieuwe leden graag leren kennen, en we willen ons voorstellen aan de nieuwe leden. We vertellen over de NMV, wat we doen en wat jijzelf kan doen en hoe de vereniging je kan ondersteunen. We vertellen over excursies, werkweken en commissies en wat je daar zelf aan kan bijdragen. Ook besteden we aandacht aan wat wetenschappelijke termen, ‘vakjargon’, en aan een overzicht van het ‘schimmelijk’. ’s Middags is er een korte paddenstoelenexcursie in de omgeving.

Deelname aan deze dag is alleen voor leden van de NMV; deelname is gratis. Aanvang 10.30 uur, afsluiting uiterlijk 16.00 uur. Vanaf 10.00 uur is er koffie/thee beschikbaar. In de middagpauze is er geen lunch beschikbaar; je dient dus zelf je lunch mee te nemen.

Opgave verplicht, i.v.m. de voorbereidingen – uiterlijk 28 maart 2018. Nadere inlichtingen en opgave bij de vicevoorzitter, Annelies Jansen, per mail: vicevz@mycologen.nl

DE WERKWEKEN IN 2018

Zoals gebruikelijk organiseert de NMV ook dit jaar een werkweek in het binnenland en een in het buitenland. De keus is dit jaar gevallen op een werkweek eind oktober, begin november in Noordwijk, Zuid-Holland, en vanwege het 110-jarig bestaan een bijzondere werkweek midden september op Öland, Zweden. We hebben weer mooie en interessante gebieden opgezocht, waar we een rijke oogst aan paddenstoelen tegemoet kunnen zien. Dus kom naar een van de werkweken!

Binnenlandse Werkweek: Noordwijk zondag 28 oktober – zondag 4 november

De Binnenlandse Werkweek wordt dit jaar gehouden in Noordwijk aan de Hollandse kust, met in de omgeving prachtige duingebieden. Er is ook een aantal buitenplaatsen die tot onze kroonjuwelen behoren. Tijdens de Werkweek zal voornamelijk aandacht zijn voor een bijdrage aan het door het Nationaal park Hollands Duin (in oprichting) uitgeroepen 5000-soortenjaar. De doelstelling hiervan is om in één jaar zoveel mogelijk duidelijkheid te krijgen over de soortenrijkduin van de duinen in Zuid-Holland. Alle soortenorganisaties werken hieraan mee. Ook de NMV heeft dit project omarmd. Zie: <https://5000soortenjaar.nl>.

Verder zal er speciale aandacht zijn voor de soorten van de zeereep en er wordt bijgedragen aan het Meetnet Zeereep, waarbij de aandacht zal liggen op het herkennen van de bijzondere paddenstoelen van deze door mycologen weinig bezochte, maar soortenrijke biotoop.

We willen extra aandacht geven aan het opleiden van beginnende mycologen. De idee is om daarvoor een groep te vormen die een deel van de Werkweek onder begeleiding van ervaren mycologen werkt aan het herkennen van soorten en soortgroepen in het veld en aan het leren microscoperen en het met behulp van de microscoop determineren van soorten.

We hebben in de Stayokay in Noordwijk de beschikking over kamers met 4 (stapel)bedden, waar steeds twee personen ‘gehuisvest’ worden. Gebruik van de kamer met 4 personen is ook mogelijk, maar alleen in overleg en bij voldoende aanmeldingen hiervoor.

De kosten van de Werkweek bedragen ca. € 525,- pp. Hierbij is inbegrepen: accommodatie, werkruimte, volpension, lunchpakket, thee en koffie, en enthousiaste leiding. Niet inbegrepen zijn drankjes bij het diner en 's avonds, en de reis naar Noordwijk.

Opgave voor 1 mei via e-mail: nmvwerkweken@mycologen.nl onder gelijktijdige betaling van € 300,- op de werkweekrekening NL19INGB0000136739 ten name van de Nederlandse Mycologische Vereniging onder vermelding van Binnenlandse Werkweek. U ontvangt dan een bevestiging via e-mail. Voor nadere informatie: Alfons Vaessen, 06-10816514. Deelnemers dienen, indien gewenst, zelf een annuleringsverzekering af te sluiten. Ruim voor het begin van de Werkweek ontvangt u nadere informatie.

Buitenlandse Werkweek: Öland, Zweden, zondag 16 – zaterdag 22 september

Voor de Buitenlandse Werkweek van 2018 hebben we een unieke locatie: Öland, het langgerekte eiland in de Oostzee, langs de zuidoostkust van Zweden. Öland is een belevenis op zichzelf. Het is een kalkplateau, slechts enkele tientallen meters verheven boven de zeespiegel. (Geen reden tot zorg: de Oostzee kent nauwelijks eb en vloed.) De vegetatie is uniek, met o.a. de *alvar*, open schraalgrasland, waar de rotsbodem vlak onder of aan het oppervlak ligt. Maar ook de bossen zijn spectaculair, met in het centrale deel kalkrijke, thermofiele loofbossen en meer noordelijk ook naaldbossen. Als we een goed paddenstoelenjaar treffen, dan zal iedere deelnemer meer bijzondere paddenstoelen zien dan hij of zij redelijkerwijs kan verwerken. Meer info over Öland vindt u bijvoorbeeld op www.öland.se Onze accommodatie is de jeugdherberg Stora Frögården, iets ten zuiden van Färjestaden, waar u, indien u met de auto reist, Öland op komt. (Hier is een vaste brug naar Kalmar, op het vasteland.) We verblijven er op basis van 2-persoonskamers en volpension en beschikken over een gemeenschappelijke werkruimte. Färjestaden ligt vlakbij de Stora alvaret (Grote alvar), en de loofbossen van centraal-Öland. De naaldbossen van Noord-Öland zijn wel wat verder weg, maar nog steeds binnen bereik van een dagexcursie.

De kosten bedragen ca. € 525,- p.p. op basis van een tweepersoonskamer. Hierbij is inbegrepen: accommodatie, werkruimte, volpension, lunchpakket, thee en koffie, en enthousiaste leiding. Niet inbegrepen zijn drankjes bij het diner en 's avonds en de reis naar Öland.

Opgave voor 1 mei via e-mail: nmvwerkweken@mycologen.nl onder gelijktijdige betaling van € 300,- op de werkweekrekening NL19INGB0000136739 ten name van de Nederlandse Mycologische Vereniging onder vermelding van Buitenlandse Werkweek. U ontvangt dan een bevestiging via e-mail. Voor nadere informatie: Alfons Vaessen, 06-10816514.

Deelnemers dienen, indien gewenst, zelf een annulerings- en reisverzekering af te sluiten. Ruim voor het begin van de werkweek ontvangt u nadere informatie.

We willen graag horen of u belangstelling heeft voor een gezamenlijke reis erheen!

OVERLEDEN

Etienne Vanaelst, Knesselare, België. Overleden 22 oktober 2017

Prof. dr. ir. P.J.C. Kuiper, Westerse Drift 14, 9752 LG Haren. Overleden 10 december 2017.